

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

De Henrico, Hvivs Monasterii Abbate XII. qui præfuit annis II. mense I.
diebus VI. & gestis eius perpaucis.

urn:nbn:de:0128-1-17336

Trithem

Opera
Histor

Personas & locum sub protectione Apostolica recepit. Possessiones omnes confirmat,

uino estis obsequio mancipati, cum omnibus bonis, quae in praesentiarum rationabiliter possidatis, & in futuro iustis modis (praesente Domino) poteritis adipisci, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus. Specialiter autem decimas, domos, possessiones, nemora, prata, molendina & alia bona regimus, & praesentis scripti patrocinio communimus, salua in praedictis decimis moderatione concilij generalis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae protectionis & confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli apostolorum eius, se noverit incursum. Datum Animumi III. idus May, anno pontificatus nostri II.

Alia quoque multa pro utilitate & libertate huius monasterij fecit, quorum aliqua in superioribus per feriem annorum signauimus, caetera silentio transire hoc loco decimus.

DE HENRICO, HUIUS MONASTERII ABBATE XII.
qui praefuit annis XI. mense I. diebus VI. & gestis eius per pauca.

Henricus fuit abbas huius monasterij.

POST mortem Domini Willichonis, XI. huius monasterij abbatis, conuenientes ad locum deputatum fratres, inuocata gratia spiritus sancti, in abbatem elegerunt Henricum huius conuentus monachum, ex Creutzenacht oriundum: qui confirmatus ab Henrico archiepiscopo Moguntino, munus benedictionis ab eius in pontificalibus Vicario, fratre Alberto episcopo Ibinensi, Moguntiae in ecclesia fratrum Praedicatorum suscepit, prima Dominica post octauas festi Paschalis, & praefuit huic monasterio annis XI. mense uno & VI. diebus.

Iterum facta est diuisio inter abbatem & conuentum.

Eius tempore disciplina regularis obseruantiae nimium deficere coepit, & monachi peculium denuo sibi vsurparunt, & facta est inter ipsum abbatem & conuentum diuisio reddituum, in graue dispendium huius monasterij: quae durauit usque ad reformationem nouissimam, quae facta fuit ex monasterio sancti Iacobi prope Moguntiam anno Domini MCCCLXIX. & monasterij substantia per successum temporis nimium extenuata, tandem quasi ex toto fuit dissipata. Mortuo enim Vvillichone abbate, qui reformationem a Dietlbo inceptam continuauerat, non fuit qui monasticae institutionis integritatem curaret, coeperuntque monachi post diuisionem generalem, quilibet etiam pro se, habere peculium, & in omnem se licentiam sine alicuius prohibitione diffundere. Bibliothecam a principio foundationis monasterij satis locupletem, variisque voluminibus refertam, turpiter destruxerunt, vendentes preciosa volumina pro vili precio, ut suis comestationibus & voluptatibus satisfacere possent. Hic autem Henricus fuit (sicut dictum est) ex Creutzenacht oriundus, parentela humiliter creatus, cuius pater Albertus, comitum de Sponheim pincerna fuit, missus ad scholas, non literis sed vanitati operam dedit, & propterea Idiota permansit. Ad petitionem autem comitum, ad monachatum huius coenobij sub Domino Vvillichone susceptus est, & post mortem eius in abbatem, patris intuitu potius quam diuini timoris, ordinatus. Ipse nihil pro utilitate huius monasterij fecit, sed e contrario multa potius eidem damna intulit.

Libri bibliothecae destruntur.

In primis enim (quod damnum omnium fuit grauissimum) disciplinam obseruantiae regularis perire fecit, monachis peculium indulgit, diuisionem reddituum inter se & conuentum contra monasticam institutionem instituit. In primo namque anno regiminis sui magnam partem nemorum & sylvarum inter Wiler & Argenchwangam monasterio alienauit, & in omnibus actionibus suis in circumspexit & nimium negligens semper exstitit.

De Henrico abbate quae sunt. Memoriae pars a monasterio alienatur.

MCCCLXXXVIII.

Anno primi Henrici abbatis Wernherus Prior huius monasterij XIX. Praepositus monialium in Ibingen factus est, ad mandatum Henrici archiepiscopi Moguntini post quem Philippus de Sponheim, dictus Meyswein, in Priorem fuit constitutus: fuitque in ordine priorum huius monasterij XX. & praefuit in ipso officio Prioratus annis XII. & tunc post Vwilhelmum electus in abbatem, quem ad modum suo loco dicemus.

Philippus Meyswein fuit Prior 20.

Eodem anno dedicatio ecclesiae nostri monasterij a Dominica proxima ante natiuitatem sanctae Mariae virginis translata est in Dominicam proximam post festum sancti Martini archiepiscopi, per Albertum episcopum Ibinensem, Henrici archiepiscopi Moguntinensis in pontificalibus Vicarium generalem, ut patet in literis sequentibus.

Nos frater Albertus Dei gratia Ibinensis ecclesie episcopus, vices venerabilis in Christo Patris ac Domini nostri Henrici archiepiscopi Moguntini in pontificalibus gerentes, uniuersis in Christo fidelibus, ad quos presentes peruenerint literae, salutem & sinceram in Domino charitatem. Cupientes quosque Christi fideles ad pietatis opera, modis conuenientibus & Deo placitis inuitare, omnibus vere penitentibus & confessis, qui ad monasterium S. Martini in Sponheim manus porrexerint adiutrices, vel ad ipsum causa deuotionis & orationis accesserint in singulis festiuitatibus, gloriose semper virginis Mariae, omnium apostolorum, Patronorum & dedicationis, aut qui corpus Christi sequuntur dum fuerit ad infirmum seu infirmos deportatum, vel qui cimiterium seu ambitum circumierit, oratio pro omnibus fidelibus inibi & ubique defunctis, de omnipotentis Dei misericordia & beatorum Petri & Pauli apostolorum gratia confissi, auctoritate nostra qua fungimur, de iniunctis eis penitentis xli. dies indulgentiarum, cum vna Kena, in domino misericorditer relaxamus. Insuper dedicationem monasterii praedicti huius usque Dominicae die proxima ante diem natiuitatis beatae Mariae virginis celebratam, in Dominicam diem proximam post diem S. Martini transposuimus, in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti perpetuo celebrandam. Datum & actum nostro sub sigillo in testimonium singulorum, anno Domini MCCXXXIII in vigilia S. Bartholomei apostoli.

Copia Indulgentiarum unius episcopi.

Dedicatio nostra tras. seruat per vndem episcopum.

Eodem quoque anno Eduardus secundus rex Angliae venit ad Imperatorem Ludouicum apud Confluentiam, postulans ab eo auxilium contra regem Francia: cui Ludouicus accepta magna pecunia promisit suffragium, sed non seruauit promissa, & rex Angliae pecuniam datam non recepit.

Rex Angliae venit ad Imperatorem.

Eodem etiam anno Reynaldus Comes Gelriae (qui postea primus in duces creatus est) magnum produxit exercitum contra Leodienses, qui anno priore, absente illo & cum Imperatore existente, terram eius incendio & praeda miserabiliter vastauerant, habens secum Adolphum episcopum Leodiensem, quem ciues ignominiose dudum expulerant. Ex aduerso Leodienses nostri exercitum producentes multo maiorem, non longe a Traiecto superiore conuenerunt, & conferto praelio satis miraculose per Comitem supradictum cum paucioribus victi, multis eorum captis, de quorum praeda diues & inclutus factus est. In hoc certamine plus quam ix. millia pugnantium ex vtraque parte cecidisse ferebantur. Victoriā vero tam insignem consequutus Reynaldus Comes, non solum diues ex praeda & captiuorum redemptione factus est, sed etiam nominatus & famosus in omni terra, cunctisque principibus gratus: multaque fortalitia & castella construxit, ac comitatum suum ampliavit.

Bellum inter Leodienses & comitem Gelriae.

Comes Gelriae victor exstitit.

MCCXXXIX.

Anno Henrici abbatis huius monasterij secundo, in die sancti Kiliani martyris, circa meridiem fuit eclipsis solis magna quae plus quam ad duas horas durauit, & in eodem anno postea in autumno Svvitenses in Verona plures occiderunt.

Eclipsis solis magna.

Hoc ipso quoque anno Baldeuinus archiepiscopus Treuironum maximam summam pecuniarum mutuauit Edvardo regi Anglorum, recipiens ab eo pro pignore Coronam regalem, in aestimabilis precij clenodium. Diffidauerat enim anno priore idem rex Philippum regem Francia propter comitatum Normandia, quem ad se haereditario iure pertinere asserbat: multique ex Alemania conductis stipendio magno principibus atque Nobilibus, Francia in manu valida ingreditur, incendio & praeda licet parum sibi profecerit, in aduersarios debachabatur.

Bellum inter Anglia & Francia regem.

Eodem anno Ludouicus Imperator, conuocatis omnibus regni principibus, in medio Quadragesimae, curiam ad Franckfordiam celebrauit: vbi inter alia, residens in maiestate sua imperiali, Reynaldum Comitem Gelriae, propter singularem prudentiam eius & res magnifice gestas, de comitum numero assumens ad coetum ducum locauit, creans eum in duces Gelriae, titulo Zutphaniae comitatus adiecto, qui fuit vndecimus Comes in ordine successions qui Gelriam reuerunt, factusque est ex Comite primus dux, de quo supra ante xlii. annos diximus. Eodem quoque tempore Wilhelmus Comes Iuliacensis in Marchionem est sublimatus per Ludouicum Imperatorem de consensu omnium principum, propter multas virtutes eius & magnifice gestas, quibus dignus videbatur.

Conuentus Principum Franckfordiae. Comes Gelriae in ducem creatur.

Comes Iuliacensis fit Marchio.

MCCXL.

Hoc anno maxima per omnem fuit Alemanniam pestilentia, & multa hominum millia prostrauit, magna quoque fames subsequuta est, fuitque & miseria viuere & mori periculum.

Pestilentia & fames magna.

Cometa in Quadragesima circa Dominicam Latere apparuit. Eodem anno Edvvardus rex Angliae circa natiuitatem S. Iohannis Baptistae ma-

*Expedi-
tio
secunda re-
gū Anglī
in Franciam.*

*Castrū Du-
na obsidione
vallatur.*

*Comes Wal-
ramus de
Sponheim.*

*Henricus ab-
bas huius
monasterij
12. obiit.*

re transiens expeditionem secundo mouit in Franciam, & multis ex Francigenis interfe-
ctis, multisq; occisis gloriote triumphauit.

Hoc ipso quoque anno Baldevvinus archiepiscopus Treuironum Dunam castrum
comitis dicti Syluestris obsidione vallauit: ad cuius mandam insolentiam castrum de
novo construxit, quod montem S. Iohannis appellauit, tandemque ipsum comitem in
deditionem venire coegit. Walramus quoque comes de Sponheim contra praefatum ar-
chiepiscopum multa patrauit: vnde commotus denouo contra eum processit, veniensque
vsque ad Creutzenacht multa incendio & praeda in comitatu damna fecit. Verum Ludo-
uicus Imperator vices suas interponens concordiam & pacem fecit.

Eodem anno vi. calen. Maij obiit Henricus abbas huius monasterij xli. in corpore
ecclesiae ante altare S. crucis sepultus, vacauitque abbatia diebus v. Reliquit autem poste-
ris testamentum non bonum, qui prouentus in possessiones monasterij cum conuentu
diuisit, monachosque iterum fecit esse proprietarios, quemadmodum & Petrus abbas o-
lim fecerat anno Domini mcccxxx (vt supra dictum est) non attendens pietatem abba-
tum Dietlibi & Willichonis praedecessorum suorum, qui hoc vitium iuxta praecceptum
regulae radicitus amputantes, substantiam & prouentus monasterij cum lucro animarum
magnifice auxerunt. Cum primum inter abbatem & conuentum diuisio redituum facta
est, & peculium monachi resumpserunt, mox cum disciplina regulari mox perire coepit &
substantia temporalis, ad tantamque inopiam & paupertatem in paucis annis deuenerit,
vt cum pauci essent numero in hoc loco monachi, vix haberet de cunctis monasterij pro-
uentibus vnde viuerent. Sed nunc ad historiam continuandam caulam dirigentes nar-
rationem faciemus.

DE WILLICHONE SECUNDO, HUIUS MONASTERII SPON-
HEIMENSIS ABBAE XIII. QUI PRAESUIT ANNO I. MENSIBUS III. &
DIEBUS IV. GESTISQUE EIUS.

IGITUR post mortem Henrici, abbatis huius monasterij xli. conuenientes in locum
capitularem fratres anno praenotato Dominicae natiuitatis mcccxl. indictione vii. ii.
die mensis Maij post longam deliberationem praehabitam, tandem in abbatem huius ce-
nobij tertium decimum vnanimiter elegerunt Cellerarium monasterij, monachum hic
a iuuentute sua professum, nomine Willichonem, filium Iohannis militis de Sponheim,
cognomento Bruder: qui confirmatus per Henricum archiepiscopum Moguntinum, &
ab eius Vicario in pontificalibus fratre Alberto Ibinensi episcopo benedictus praefuit du-
taxat vno anno, mensibus tribus, quatuor diebus. Oriundus fuit (sicut diximus) de Spon-
heim honestis parentibus, militaris ordinis, cuius pater Iohannes Domini Simonis comi-
tis miles & Secretarius fuit: mater vero Gertrudis filia Wilhelmi militis de Sobernheim
fuit, qua post annos a partu sen natiuitate filij x. mortua, pater secundam duxit vxorem Mech-
thildem, filiam cuiusdam militaris de Winnesheim, qua cum filios & filias plures peperit
praecedentes filij ad diuersa monasteria instinctu eius ad seruendum Deo a patre tra-
diti sunt. Igitur Vvilicho cum esset in iuuenili aetate constitutus, sub Vvilichone ab-
bate monachus factus est, deinde post annos aliquot in Cellerarium constitutus, & po-
stremo in abbatem (sicut diximus) est ordinatus: qui statim in principio suae promotionis
portionem maternae hereditatis se concernentem, a patre suo repetijt, pro qua monaste-
rio certa bona in Bockenau (sicut anno sequente dicemus) acquisiuit. Erat autem ho-
mo satis industrius & prouidus, de quo certa spes habebatur, si nactus vitam fuisset lon-
giorem, quod substantiam rei temporalis huic loco magnifice auxisset.

MCCCXLI.

Cum Vvilicho abbas a primo anno promotionis suae maternae hereditatis portio-
nem a patre suo postulasset, & ille minus voluntarius ad dandum aliquid monaste-
rio videretur, consilio tandem & auctoritate domini Simonis comitis de Sponheim
inductus postulationibus filij sic descendit. In primis ergo dedit ei, & per eum huic
monasterio, in perpetuam possessionem curtiu in Nosbach cum agris, pratis, pascuis,
aquis, vijs & inuijs, cultis & incultis, cum omnibus prouentibus & attinentijs suis, vna
cum domibus, capella & omnibus inquisitis & inquirendis, traditione liberrima, sine
aliquo grauamine debitis, precaria, vel cuiusunque exactionis impedimento. In Bocke-
nau quoque idem miles certa bona in agris, pratis & hortulis habuit iure feudali a Do-
mino

*Curtiu Nos-
bach mona-
sterio datur.*